

VALVONTASUUNNITELMA 2025

Kanta-Hämeen pelastuslaitos

KANTA-HÄMEEN HYVINVOINTIALUE

Vahvistettu otettavaksi käyttöön, pelastusjohtaja 20.12.2024

Sisällysluettelo

1.	VALVONTASUUNNITELMAN TARKOITUS	1
2.	KÄYTETYT TERMIT	2
3.	VALVONTATOIMENPITEIDEN SUUNNITTELU 2025	7
3.1	Säännöllisen valvontavälin määrittäminen	7
3.2	Valvonnan suhde pelastustoimen riskianalyysiin.....	7
3.3	Valvonnan suhde muuhun asiakirjaohjaukseen.....	8
3.4	Valvonnan painopistealueet 2025.....	9
3.4.1	Valvonnan laadun varmentaminen ja kehittäminen	9
3.4.2	Asumisturvallisuus	10
3.4.3	Operatiivisten palomestareiden valvontatehtävät	10
3.5	Epäsäännöllinen valvonta.....	11
3.5.1	Erityiset palotarkastukset	11
3.5.2	Ylimääräiset palotarkastukset	12
3.5.3	Neuvonta ja opastus.....	12
3.5.4	Yleisötilaisuuksien valvonta.....	13
3.6	Valvontayhteistyö muiden viranomaisten ja tahojen kanssa.....	13
3.7	Valvontatoiminta poikkeusoloissa.....	15
4.	TIETOJEN KÄSITTELY JA SEURANTA	17
4.1	Valvonnan toteutumisen kirjaaminen.....	17
4.2	Luottamuksellisten tietojen käsittely	17
4.3	Valvontatietojen käsittely.....	17
4.4	Valvontasuunnitelmasta tiedottaminen.....	18
5.	RESURSSIT JA MITTARIT	18
6.	KEHITTÄMISSUUNNITELMA	22

Liiteluettelo

1. VALVONTASUUNNITELMAN TARKOITUS

Onnettomuuksien ehkäisytöimintaan kuuluva valvontatoiminta on yksi keskeisistä säädösperusteisista pelastustoimen tehtävistä. Pelastuslaitoksen valvontatoiminnan ja muun onnettomuuksien ehkäisytöön tarkoituksena on ehkäistä ihmisille, omaisuudelle tai ympäristölle tulipalosta tai muusta onnettomuudesta aiheutuvaa vaaraa ja taata tätä kautta turvallinen toimintaympäristö ihmisille, yrityksille ja yhteisöille.

Pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmassa määritetään ja ohjeistetaan ne palotarkastus- ja muut toimenpiteet sekä näihin liittyvät resurssit, joilla pelastuslaitos valvoo pelastuslain säännösten noudattamista alueellaan. Valvontatoimenpiteisiin kuuluvat myös pelastuslain (379/2011, PelL) 105 § ja 106 §:ssä mainitut pakkokeinot ja rangaistukset.

Valvontasuunnitelma perustuu pelastuslakiin (379/2011). Sen mukaisesti pelastuslaitoksen on alueellaan valvottava lain säännösten noudattamista. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä (PelL 78 §). Pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävien toteuttamisesta. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Valvontasuunnitelmassa on määritettävä suoritettavat palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet sekä kuvattava, miten valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan (PelL 79 §). Sisäministeriön muistion (6.4.2020, SMDNo-2020-831) mukaan palvelutason ylläpitämiseksi osa suunnitelluista valvontakäynneistä voidaan korvata asiakirjavalvonnalla tai muilla toimenpiteillä niin, että valvonnan tarkoitus kuitenkin toteutuu. Asiakirjavalvonta on pelastuslain 78 §:ssä tarkoitettu muu valvontatoimenpide. Valvontasuunnitelma päivitetään vuosittain ja muutoinkin, jos tarkistamiseen on erityinen syy. Valvontasuunnitelman tulee perustua hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen (PelL 79§).

Valvontasuunnitelmassa määritettävät valvontatehtävät ja niiden määrävälit perustuvat pelastusjohtajien hallituksen asettaman työryhmän esityksiin riskienarviointiin perustuvan valvontatoiminnan suunnittelun perusteista.

Valvontasuunnitelmassa huomioidaan ja tuodaan käytäntöön sekä pelastustoimen, että Kanta-Hämeen hyvinvointialueen arvot:

Inhimillisesti ja yhdenvertaisesti

Noudatamme valvontatoimissamme lainsäädännön edellyttämää yhdenvertaisuusperiaatetta. Kohtaamme asiakkaamme yhteistyökumppaneina.

Ammatillisesti ja asiakaslähtöisesti

Kohdennamme valvontaresurssimme tunnistettujen riskien mukaisesti ja osallistamme asiakkaamme turvallisuuden kehittämiseen. Kehitämme osaamistamme jatkuvasti.

Luotettavasti, vaikuttavasti ja rohkeasti

Toimintatapamme ja -mallimme valvontaviranomaisena ovat hyvän hallinnon mukaisia. Valvomme määräysten noudattamista ja varmistamme rohkeasti valvontaprosessin tavoitteiden täyttymisen.

Aluehallintovirasto valvoo valvontasuunnitelman toteutumista osana pelastustoimen palvelujen saatavuuden ja tason valvontaa. Valvontasuunnitelma toimitetaan tiedoksi aluehallintovirastolle.

Suunnitelmassa käytetään toistaiseksi voimassa olevaa termistöä ja käytäntöjä.

KÄYTETYT TERMIT

Asiakirjavalvonta	Asiakirjavalvontaa ovat dokumenttien perusteella tehdyt viranomaispäätökset ja muut viranomaisen määrittelemät toimenpiteet, jotka kohdistuvat pelastuslaitoksen valvonnan kohteena oleviin rakennuksiin/toiminnallisiin kokonaisuuksiin tai yleisötaupahtumiin. Asiakirjavalvontaa on mahdollista toteuttaa yhtenä valvontakeinona kaikissa pelastusviranomaisen valvontatoiminnassa. Jos asiakirja otetaan vastaan, kirjataan tulleeeksi ja arkistoidaan ilman aktiivista arviointia, sitä ei lasketa asiakirjavalvontasuoritteeksi.
-------------------	--

Etävalvonta	Valvontatoimenpide, jolla tarkoitetaan ilman kohdekäyntiä tehtävää valvontaa. Etävalvonta eroaa asiakirjavalvonnasta siinä, että valvonnassa käytetään asiakirjojen lisäksi hyväksi mm. videoneuvottelua tai muita verkkotyöskentelytyökaluja.
Neuvonta	Pelastusviranomaisen antamaa avustusta ja ohjausta, josta ei tehdä palotarkastuspöytäkirjaa. Neuvonnat kirjataan palotarkastusohjelmaan neuvontoina.
Paloturvallisuuden itsearviointi	Asiakkaan tekemä itsearviointi kohteensa turvallisuudesta pelastusviranomaisen vakioimalla lomakkeella. Lähtökohtana on pelastusviranomaisen valvontavastuulla olevat asiat. Paloturvallisuuden itsearvioinnista on aiemmin käytetty nimitystä omavalvonta, ja tämän termin käytöstä on luovuttu. Palotarkastuksia voidaan kohdentaa paloturvallisuuden itsearvioinnin tulosten mukaan. Paloturvallisuuden itsearvioinnilla pyritään kiinteistönomistajan turvallisuustiedon ja -asenteiden parantamiseen.
Tarkastus rakennushankkeen aikana (Katselmus)	Uudisrakennus- tai saneerauskohteessa tehtävä valvontakäynti tapauksessa, jossa rakennusvalvontaviranomainen ja pelastusviranomainen arvioivat tarkastuksen tarpeelliseksi lupamääräysten, suunnitelmien tai rakentamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi. Pelastusviranomainen laatii tarkastuksesta kirjallisen lausunnon rakennusvalvontaviranomaiselle, minkä lisäksi lausunto annetaan tiedoksi rakennushankkeeseen ryhtyvälle ja tarvittaessa muille asianosaisille. Vastaavasta tarkastuksesta käytettiin aiemmin nimitystä erityinen palotarkastus.
Eritynen palotarkastus	Uudisrakennus- tai saneerauskohteessa tehtävä valvontakäynti, jonka rakennusvalvontaviranomainen on määritellyt käyttöönotto-tarkastuksen ja toiminnan aloittamisen ehdoksi. Eritynen palotarkastus on luonteeltaan pelastusviranomaisen asiantuntijalausunto rakennusvalvonnalle rakennuksen palo- ja pelastusturvallisuudesta. Ennen varsinaista erityistä palotarkastusta voidaan suorittaa

	ennakoivia erityisiä palotarkastuksia. Erityinen palotarkastus voidaan tehdä myös muihin kohteisiin kuin rakennuksiin.
Ilotulitemyyntipisteen tarkastus	Kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 63 ja 64 § mukainen valvontakäynti, joka kohdistuu pyroteknisten tuotteiden varastointiin kaupan yhteydessä.
Jälkitarkastus	Valvontakäynti, jossa valvotaan, että palotarkastuksessa aiemmin annettuja korjausmääräyksiä on noudatettu. Jälkitarkastus toimitaan palotarkastuksella annettujen määräaikojen umpeuduttua, ennen seuraavaa yleistä palotarkastusta. Annettujen korjausmääräysten valvonta toteutetaan usein asiakirjavalvonnan menetelmän, vaikkakin kyseessä on tällöinkin jälkitarkastus.
Kohde	Kohde on se, jolle, jota varten tai johon kohdistuen valvontaa tehdään tai valvonta kohdentuu.
Maanalaisen polttoainesäiliön tarkastus	Maanalaisen öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksista annetun kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksen (344/1983) mukainen tarkastus tärkeällä pohjavesialueella sijaitsevan maanalaisen öljysäiliön tarkastamiseksi. Muiden polttoainesäiliöiden osalta tarkastus perustuu pelastusviranomaisen kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) ilmoitusvelvollisten kohteiden osalta tekemään päätökseen.
Vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavan kohteen käyttöönottotarkastus	Kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 27 a §:n ja vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (685/2015) 37 §:n mukainen käyttöönottotarkastus, joka kohdistuu vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käyttöä, käsittelyä tai varastointia harjoittavaan kohteeseen. Tarkastus tulee suorittaa ennen toiminnan aloittamista.

Paloriskikohde	Rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa, jossa toinen viranomainen on havainnut ilmeisen palonvaaran tai onnettomuusriskin, ja josta tulee pelastuslain (379/2011) 42 § mukaan ilmoittaa pelastusviranomaiselle.
Pyydetty palotarkastus	Kiinteistön omistajan tai haltijan pyynnöstä suoritettava palotarkastus tehdään aina pelastusviranomaisen harkinnan mukaan, kts. ylimääräinen palotarkastus.
Valvontaväli	Valvontaväli on ajanjakso, joka on määritelty kohteen säännöllisen valvonnan väliksi. Valvontavälin määrittämisen kriteerit pohjautuvat pelastuslaitoksen riskianalyysiin, valvontasuunnitelmaan ja palotarkastajan tekemään kohdekohtaiseen riskienarviointiin.
Vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavan kohteen tarkastus	Kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 27 a § mukainen valvontakäynti, joka ei ole samalla kohteen yleinen palotarkastus.
Valvontakohde	Palotarkastusohjelmistoissa palotarkastus kohdennetaan yleensä kiinteistöön. Valvontasuunnitelmatyöryhmän suosituksen mukaisesti kohde ryhmitellään toiminnallisiksi kokonaisuuksiksi, joissa esim. kauppakeskus on yksi kohde riippumatta siellä toimivien toiminnanharjoittajien lukumäärästä.
Yhdistetty tarkastus	Valvontakäynti, jolla sama pelastusviranomainen tarkastaa samalla kertaa kohteen pelastuslain ja kemikaaliturvallisuuslain näkökulmista.
Yhteistarkastus	Valvontakäynti, jossa kahden tai useamman eri viranomaisen edustajat suorittavat samalla tarkastuskäynnillä valvontakohteessa tarkastuksensa samanaikaisesti.

Yleinen palotarkastus = määräaikainen valvontakäynti	Valvontasuunnitelman mukaisin määrävälein tehtävä pelastusviranomaisen valvontakäynti, josta käytetään myös nimikettä määräaikainen valvontakäynti tai määräaikainen palotarkastus. Määräaikainen valvontakäynti on mahdollista toteuttaa myös asiakirjavalvontana.
Yleisötilaisuuden palotarkastus	Pelastusviranomaisen yleisötilaisuuden dokumenttien ja arvioidun riskin perusteella ennen yleisötilaisuuden alkamista suorittama valvontakäynti, jossa tarkastetaan tapahtuman turvallisuusjärjestelyt.
Ylimääräinen palotarkastus	Pelastusviranomaisen harkinnan mukaan suorittava valvontakäynti, jota ei ole ajoitettu ja kohdennettu valvontasuunnitelmassa. Ylimääräisiä ennakoimattomia palotarkastuksia tehdään esimerkiksi seuraavien erityisten syiden vuoksi: • nuohoojan, tarkastuslaitoksen tai toisen viranomaisen ilmoitus palo- ja henkilöturvallisuuteen liittyvistä puutteista • huomattavaa palovaaraa aiheuttavan rakennus- tai muun työmaan aloittamisen yhteydessä • epäily, että palo- ja poistumisturvallisuudessa tai muussa henkilöturvallisuudessa on oleellisia puutteita • teematarkastukset esim. muiden viranomaisten kanssa • onnettomuuskehityksen seurannan tai palontutkinnan kautta nousseet herätteet ja havainnot
Öljylämmityslaitteiston käyttöönotto	Vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (685/2015) 39 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on ilmoitettava pelastusviranomaiselle myös sellaisen sumutuspolttimella varastetun öljylämmityslaitteiston käyttöönotosta, joka ei ole edellyttänyt 33 §:n mukaista ilmoitusta. Tarkastus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa käyttöönotosta.
Poistumisturvallisuusselvitysten valvonta	Poistumisturvallisuusselvityksen laatimisvelvoite perustuu pelastuslain (379/2011) 18 § säädettyyn poistumisturvallisuusvaatimukseen hoitolaitoksissa sekä palvelu- ja tukiasumisissa ja muissa

	näihin verrattavissa kohteissa. Poistumisturvallisuusselvityksen laadintavelvoite on toiminnanharjoittajalla. Poistumisturvallisuusselvityksen käsittelystä vastaa kohteen vastuutarkastaja.
--	--

2. VALVONTATOIMENPITEIDEN SUUNNITTELU 2025

2.1 Säännöllisen valvontavälin määrittäminen

Pelastuslaitos suorittaa määräaikaista palotarkastuksia valvontakohteisiin valvontasuunnitelmassa määritetyin tarkastusvälein. Periaatteelliset tarkastusvälit kohdeluokittain on esitetty tämän suunnitelman liitteissä A1-A6. Tarkastusväliin voi kohdeluokituksen lisäksi vaikuttaa kohteen arvioivassa palotarkastuksessa saama arviointitulos.

2.2 Valvonnan suhde pelastustoimen riskianalyysiin

Valvontatoiminta järjestetään liitteessä A kuvatulla tavalla, jossa kuvataan kunkin valvontakohdetyyppin periaatteellinen valvontaväli. Kohteessa ilmenevä suurempi riski lyhentää valvontaväliä kuvatulla tavalla, mutta resurssien käytön tehostamiseksi valvontaväliä voidaan myös pidentää niissä tilanteissa, joissa kohteen riskitason katsotaan antavan siihen perusteen. Valvontatyössä käytetään soveltuvilta osiltaan PATA08:sta johdettua auditoivaa valvontamenetelmää.

Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen riskianalyysissä on tunnistettu riskejä erityisesti energiahuoltoon, vaarallisiin kemikaaleihin, puolustusvoimien kohteisiin, yleisötilaisuuksiin sekä arvokkaaseen kulttuuriomaisuuteen liittyen. Riskianalyysin pohjalta esiin nousseet erityiset riskit ovat pääasiassa tehtäväkuvauksien kautta koordinoitavia erityisiä valvontatehtäviä. Nämä kohteet ovat nimettyjä paloinsinöörin virassa toimivien substanssiosaajien vastuutehtäviksi. Vastuutehtävät ovat ensisijaisia tehtäviä, joiden suorittaminen priorisoidaan muiden tehtävien edelle. Erityisiä henkilöille nimettyjä valvontakohteen tyypeihin perustuvia vastuuta ovat yleisötilaisuudet, puolustusvoimien kohteet ja kemikaalit. Yhden paloinsinöörin tehtäväkuvaukseen sisältyy pelastuslaitoksen omavalvontaan, kehittämiseen ja strategiatyöskentelyyn liittyviä tehtäviä.

Pelastustoimi toteuttaa myös onnettomuuskehityksen seurantaan pääasiassa vuositason. Vuosittainen vaihteluväli eri onnettomuustyyppien välillä on ollut pientä, eikä onnettomuuskehityksen seuranta ole antanut perustetta erityiselle valvontatyön uudelleen suunnittelulle. Oleelliset palontutkinnasta nousevat huomiot huomioidaan osana valvontatyötä. Mikäli toimintaympäristössä tapahtuu sellainen oleellinen muutos, joka antaa perusteen valvontaprosessikonaisuuden uudelleenjärjestämiseksi, esimerkiksi vakavan yhteiskunnallisen häiriötilanteen aikana, laaditaan päivitetty valvontasuunnitelma. Pienemmät muutokset, esimerkiksi kohdennettaessa valvontaresursseja kriittiseen infrastruktuuriin, toteutetaan valvontasuunnitelman liitteeksi tuotavalla kirjallisella ohjeella. Pääasiallinen toimintojen ohjaus tapahtuu kuitenkin työnjohdollisina toimenpiteinä osana palvelualueen johtamista.

Pelastuslaitoksen aloitteesta hyvinvointialueella käynnistettiin vuonna 2024 hanke, jossa tutkitaan kotiin vietävien sote-palveluiden suhdetta asukkaan kohtaamiin paloturvallisuuspoikkeamiin. Hankkeen tuloksien käyttökelpoisuutta osana valvonnan suunnittelua arvioidaan hankkeen edetessä.

2.3 Valvonnan suhde muuhun asiakirjaohjaukseen

Kanta-Hämeen pelastuslaitos toteuttaa valvontatehtävänsä yhdenvertaisesti, vaikuttavasti ja laadukkaasti. Edellä mainitut tavoitteet edistävät paitsi pelastustoimen kansallisen-, myös Kanta-Hämeen hyvinvointialueen strategian toteutumista. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen strategiset tavoitteet limittyvät luontevasti myös pelastustoimen kansallisiin tavoitteisiin.

Pelastuslaitoksen rajalliset onnettomuuksien ehkäisyn resurssit ohjaavat toimintaamme vahvasti vaikuttavuuden korostamiseen. Erityisenä vaikuttamiskeinona pelastuslaitos panostaa pelastuslain 42 § mukaiseen onnettomuuksien ehkäisyn toimintaan (vrt. edellisessä kappaleessa kuvattu hanke), jolla on välitön vaikutus asukkaiden turvallisuuteen. Nämä toimenpiteet edellyttävät poikkihallinnollista ja vahvaa yhteistyötä myös pelastusviranomaisen toimintakentän ulkopuolisilta osiltaan. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen yhtenä strategisena painopisteenä on ”onnistumme yhdessä”, joka luo strategiset edellytykset 42 § -prosessille.

Pelastuslaitoksella seurataan valtakunnallisen pelastustoimen tietojohdantamisen käytänteiden edistymistä, mutta pelastuslaitoksella itsellään on rajalliset resurssit tietojohdantamisen kehittämiseen. Pelastuslaitos on nimennyt edustajansa kansallisiin kumppanuusverkoston ryhmiin, jolloin rajallisista resursseista huolimatta on kyetty seuraamaan kansallista kehitystyötä ja tuomaan valtakunnalliseen työskentelyyn oman organisaatiomme näkemyksiä.

2.4 Valvonnan painopistealueet 2025

Pelastuslaitoksen valvontatoiminnan painopistealueiksi vuonna 2025 on suunniteltu seuraavia:

- Valvonnan laadun varmentaminen ja kehittäminen.
- Asumisturvallisuus.
- Pelastustoiminnan johtajina toimivien palotarkastajien osaamisen tarkennettu kohdentaminen.

3.4.1 Valvonnan laadun varmentaminen ja kehittäminen

Vuoden 2025 aikana jatketaan valvontatoiminnan prosessien tarkastelua ja tarvittaessa uudelleen laatimista hyödyntäen pelastuslaitosten kumppanuusverkoston valvonnan asiantuntijaverkoston tekemää työtä valvontatoiminnan kansallisesta kehittämisestä (pelastuslaki 80 § ja 81 § mukaisesti).

Arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota seuraaviin asioihin:

- Valvontakäyntien dokumentaatio tulee hoitaa hyvän hallintotavan mukaisesti.
- Valvontatoimien jakautumista tasaisesti valvontakaudelle pyritään kehittämään.
- Edelliseltä valvontakaudelta jääneen valvontavelan suunnitelmallinen poistaminen.

Määräaikaiset valvontatoimet suunnitellaan siten, että valvontatyöhön käytetty resurssi pyritään kohdentamaan logistisesti toimivaan suuntaan. Kohteet jaetaan valvontatyöhön osallistuvien kesken maantieteellisen sijoittumisen tai poikkeustapauksissa asiakasrajapinnan odotusten mukaisesti.

Kaudella 2025 aloitetaan alueen valvontakohteiden kartoitus ja pyritään selvittämään prosessin aikana valvontatoimien oikea-aikaisuus. Samalla tarkastellaan aiempien valvontamääritteiden laatu ja kohdennetaan resursseja riskiperusteisesti. Pääpainopistealueina tässä lohkossa ovat valvontakierrosta pudonneet sekä toiminnallisten muutosten takia eri kohdetyyppeihin siirtyneet valvontakohteet. Lisäksi pyritään kiinnittämään huomiota sellaisiin uudiskohteisiin, jotka eivät ole missään vaiheessa nousseet valvontalistoilta. Tämä edellyttää entistä tiiviimpää yhteistyötä rakennusvalvonta- ja muiden viranomaisten kanssa.

Valvontatoiminnassa noudatetaan pelastuslaitosten kumppanuusverkoston laatimaa *Valvonnan käsikirjaa*.

Pelastuslaitoksen resurssipulan takia laadun varmentaminen on toteutettu pistokoeluonteisesti.

3.4.2 Asumisturvallisuus

Asumisturvallisuuteen liittyvässä valvontatoiminnassa erityinen huomio kiinnitetään pelastuslaitosten kumppanuusverkoston suositusten mukaisesti ikäihmisten kotona asumisen turvallisuuteen. Tämän lisäksi pelastusviranomaisen jatkaa paloriskiasumisen valvontaprosessin kehittämistä ja evaluointia. Pelastusviranomaisen suorittaman valvontatoiminnan lisäksi huomioidaan muiden toimijoiden (esim. kodinhoitajat, seurakuntien diakoniatyö, sopimuspalokunnat) valmiuksien kohottaminen turvallisuuspoikkeamien havainnoimiseen ja niistä ilmoittamiseen (Pelastuslaki 42 §).

Riskiperusteisten (esim. 42 § tai muu pelastustoiminnan johtajan ilmoitus) ilmoitusten prosessia priorisoidaan suhteessa muuhun valvontatyöhön.

Tavanomaisen asumisen valvonta tapahtuu ensisijaisesti paloturvallisuuden itsearvioinnilla sekä työvuorojen toteuttamina valvontakäynteinä. Valvontakohteiden suhde kohteiden kokonaismäärään on kuvattu liitteessä B.

3.4.3 Operatiivisten palomestareiden valvontatehtävät

Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen päivystäviltä palomestareilta osoitetaan valvontatoimintaan yhteensä n. 1,5 htv:n suuruinen työpanos. Työpanoksen määrä voi muuttua kesken valvontakauden henkilöstörakenteen muuttuessa. Päivystävillä palomestareilla on osaamista erityisesti operatiivisen pelastustoiminnan edellytysten arviointiin. Tätä osaamista hyödynnetään tehostetusti vuodesta 2025 alkaen laatimalla kriteeristö, jonka perusteella pääosa palomestareiden valvontakohteista muodostetaan.

Tarkennuskriteereiden sisältöjä kehitetään vuoden 2025 aikana tietojohtamisen periaattein. Ensimmäisen vaiheen kriteereinä käytetään seuraavia:

- Kohteen Erhe -laskutus vuositasolla
- Pelastustoiminnan johtajien hälytystehtävillään tekemät havainnot
- Prontosta todettavat kohteessa tapahtuneet poikkeukselliset hälytystehtävät

- Erityisen riskipotentiaalin kohteet, joissa operatiivisen toiminnan edellytyksiä voidaan kehittää valvontatoiminnan menetelmin.

Kohteiden jakamiseen tarkastajille tehdään samalla muutos, jossa OE-tiimi ei enää jaa valvontakohteita henkilötasolle. Palomestareiden lähijohtajalle laaditaan valvontakohdelista, jonka määrällisenä laskentatapa käytetään valvontatyöhön osoitettavaa 0,15 htv:tta/henkilö. Lähijohtaja jakaa tehtävät edelleen harjontaansa perustuen. Tietojärjestelmään muutos toteutetaan niin, että näiden kohteiden vastuupalotarkastajaksi merkataan palomestareiden lähijohtaja.

2.5 Epäsäännöllinen valvonta

Määräajoin toistettavien valvontakäyntien lisäksi pelastuslaitos suorittaa valvontaa, jonka määrään pelastuslaitos ei yksin omilla toimillaan voi vaikuttaa. Tällaista epäsäännöllistä valvontaa ovat mm. erityiset palotarkastukset, pyynnöstä tulevat tarkastukset, toisen viranomaisen havaitseman palovaaran tai onnettomuusriskin perusteella tehtävä valvonta, asiakirjojen käsittely ja päätösvalmistelu sekä hallinnollisten pakkokeinojen menettelyt.

3.5.1 Erityiset palotarkastukset

Erityinen palotarkastus on valvontakäynti, joka tehdään yleensä samaan aikaan tai juuri ennen rakennusvalvontaviranomaisen uuden rakennuksen käyttöönottotarkastusta. Uusia valvontakohteita tulee säännöllisesti ja toisaalta vanhoja kohteita vastaavasti poistuu. Valvontakohteiden määrän kasvua ennakoidaan tiedossa olevien hankkeiden perusteella (lausunnot rakennuslupahakemuksista).

Erityisiä palotarkastuksia tehdään yleensä seuraavan kaltaisiin kohteisiin:

- yli kolmekerroksiset rakennukset (pelastustie).
- kohteet, joissa on väestönsuoja.
- kohteet, joissa on hätäkeskukseen kytketty automaattinen sammutuslaitteisto tai automaattinen paloilmoin.
- hotellit, lomakodit, asuntolat, lomakylät, leirintäalueet ja muut vastaavat majoitustilat, joissa on yli 10 majoituspaikkaa.

- sairaalat, vanhainkodit ja muut ympäri vuorokauden käytössä olevat hoitolaitokset sekä suljetut rangaistuslaitokset, joissa on yli 5 hoitopaikkaa.
- kokoontumis- ja liiketilat, kuten myymälät, koulut, urheilu- ja näyttelyhallit, teatterit, kirkot, kirjastot ja liikenneasemat sekä ravintolat ja päiväkotihuoneistot.
- suurehkot tuotanto- ja varasto- ja maataloustuotantotilat.
- energiantuotannon ja -varastoinnin laitokset (mm. aurinkovoimalat, energiavarastot).
- palo- ja räjähdysvaaralliset tilat.
- kiinteistön sijainti, suuri koko tai poikkeukselliset olosuhteet erityisesti vaarantavat henkilö- ja paloturvallisuuden, huomioidaan myös korjausrakentaminen (esim. jälkiasennettavat hissit).
- rakennusluvassa on edellytetty erityistä palotarkastusta.
- perustettavat turvetuotantoalueet.

3.5.2 Ylimääräiset palotarkastukset

Ylimääräisen palotarkastuksen toimittamisesta päättää pelastusviranomainen harkintansa jälkeen. Pelastusviranomainen voi suorittaa myös erilaisia katselmuksia, kuten rakennuksen käyttöönoton ennakkokatselmuksia. Osallistuminen muiden viranomaisten tarkastuksiin on viranomaisyhteistyötä.

Nuohoojilla on velvollisuus ilmoittaa tulisijoissa, savuhormeissa ja kattoturvaruosteissa havaitsemistaan vioista ja puutteista pelastusviranomaiselle. Näiden ilmoitusten takia tehtävästä valvonnasta päättää pelastusviranomainen tapauskohtaisesti harkintansa jälkeen.

Pelastuslain 42 §:n mukaisesti viranomaisilla on velvollisuus ilmoittaa pelastusviranomaiselle virkatoimiensa yhteydessä havaitsemastaan palonvaarasta tai muusta onnettomuusriskistä. Näiden ilmoitusten takia tehtävästä valvonnasta päättää pelastusviranomainen tapauskohtaisesti harkintansa jälkeen.

3.5.3 Neuvonta ja opastus

Alkavalla valvontakaudella vakiinnutetaan joulukuussa 2024 käyttöönotettu päivystävän palotarkastajan toiminnallisuus. Päivystävän palotarkastajan ensisijainen tehtävä päivystysvuoronsa aikana on käsitellä onnettomuuksien ehkäisyä koskevia syötteitä, joita vastaanotetaan eri kanavissa. Alkuvaiheessa pääasialliset

kanavat ovat päivystyspuhelut ja sähköpostit. Päivystystoiminnassa pyritään toimimaan ”kerralla kuntoon” -periaatteella, jolloin asiakkaan ei olisi tarpeen olla yhteydessä toisaalle tai palata asiaan. Käynnistyvät prosessin edistäminen on viranhaltijan, ei asiakkaan vastuulla. Prosessin seuranta toteutetaan erillisellä asianhallintajärjestelmällä.

3.5.4 Yleisötilaisuuksien valvonta

Yleisötilaisuuksiin suoritetaan palotarkastuksia tapahtumakohtaisen riskiarvion perusteella. Riskiarvioinnista kiinnitetään erityistä huomiota tapahtumapaikan palo- ja poistumisturvallisuuteen, osallistujamäärään sekä pyrotekniikkaan ja ilotulituksiin. Henkilöturvallisuuden kannalta erityisen vaativissa kohteissa riskiarvointi tehdään yhdessä poliisin ja tarvittaessa myös ensihoidon kanssa. Pelastussuunnitelmavelvollisten yleisötilaisuuksien osalta pelastuslaitos suorittaa asiakirjavalvontaa.

2.6 Valvontayhteistyö muiden viranomaisten ja tahojen kanssa

Pelastuslaitos suorittaa omaa valvontatoimintaansa myös yhteistyössä eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Tässä luvussa on esitetty esimerkkejä yhteistoimintakäytännöistä eri tahojen kanssa.

- **Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes**

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto lähettää tiedon suunnittelemistaan tarkastuksista valvomiinsa kohteisiin alueen pelastuslaitokselle. Pelastuslaitoksen edustaja osallistuu tarkastuksiin niin sovittaessa.

- **Rakennusvalvonta**

Pelastuslaitos suorittaa tämän valvontasuunnitelman kohdan 3.5.1 mukaiset tai rakennusvalvontaviranomaisen pyytämät erityiset palotarkastukset ennen rakennusten käyttöönottoon liittyvää rakennusvalvontaviranomaisen loppukatselmusta tai sen yhteydessä.

Palontutkinnassa havaitut rakenteelliset ongelmat saatetaan tarvittaessa rakennusvalvontaviranomaisen tietoon.

- **Poliisi**

Pelastuslaitos osallistuu viranomaisten suorittamiin yhteistarkastuksiin poliisin kanssa erillisen suunnitelman mukaisesti. Tällaisia tarkastuksia ovat esim. anniskeluravintoloihin tehtävät teematarkastukset yhdessä poliisin ja aluehallintoviranomaisen kanssa. Myös yleisötapahotumien yhteydessä tehdään tiivistä yhteistyötä poliisin kanssa. Palontutkinnassa yhteistyö poliisin kanssa on merkittävässä roolissa. Pelastuslaitos osallistuu Ympäristörikostentorjuntatyöryhmän (ELY, poliisi, oikeuslaitos) toimintaan. Kanta-Hämeen pelastuslaitos osallistuu alueellisen tapahtumaturvallisuustyöryhmän toimintaan.

- **Aluehallintoviranomainen**

Aluehallintoviranomainen suorittaa oman suunnitelmansa mukaista valvontaa sosiaali- ja terveydenhuollon luvanvaraisissa kohteissa. Pelastuslaitos toimittaa palotarkastuspöytäkirjan tarvittaessa kohteita valvoville viranomaisille ja osallistuu mahdollisuuksien mukaan yhteistarkastuksiin.

Pelastusviranomainen lausuu aluehallintoviranomaiselle perustettavan sosiaali- ja terveydenhuollon kohteen soveltuvuudesta henkilö- ja paloturvallisuuden suhteen kyseiseen toimintaan.

ELY-keskus valvoo patoturvallisuuslain (494/2009) mukaisesti alueellaan olevia patoja ja varaa pelastusviranomaiselle tilaisuuden osallistua katselmuksiin ja tulla kuulluksi tarkkailuohjelmaa laadittaessa.

- **Nuohoojat**

Nuohoojat toimittavat pelastuslain mukaisesti havaitsemistaan turvallisuuspuutteista tiedon pelastuslaitokselle. Pelastuslaitos valvoo omalta osaltaan puutteiden korjaamisen toteutumista sisällyttämällä nämä kohteet valvontasuunnitelmaansa. Vakavissa puutteissa kohteeseen suoritetaan viivytyksettä ylimääräinen palotarkastus tai tehdään päätös esim. käyttökiellon asettamiseksi.

- **Sosiaaliviranomaiset**

Esim. pelastuslain 42 §:n mukaiset ilmoitukset ilmeisestä palovaarasta tai muusta onnettomuusriskistä ja niiden perusteella tehtävä valvontatoiminta.

- **Puolustusvoimat**

Puolustusvoimien kohteissa osasta paloturvallisuusvalvonnasta vastaa puolustusvoimat itse. Näiden kohteiden turvallisuuden valvonnassa ja kehittämisessä toimitaan yhteistyössä joukko-osastojen kanssa.

Edellä mainittujen lisäksi pelastuslaitos suorittaa valvontayhteistyötä myös muiden tahojen, mm. seuraavien kanssa:

- **Ympäristöviranomaiset**

Pelastuslaitos osallistuu paikallisten ympäristöviranomaisten ja ELY-keskuksen suorittamiin yhteistarkastuksiin erikseen sovittaessa.

- **Terveysviranomaiset**

Pelastuslaitos osallistuu terveysviranomaisten suorittamiin yhteistarkastuksiin erikseen sovittaessa.

- **Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto**

Pelastuslaitos osallistuu pelastuslaitosten kumppanuusverkoston asiantuntijaverkostoihin.

- **Tarkastuslaitokset**

Näistä yhteistoimintakäytännöistä sovitaan tapauskohtaisesti ja kulloinkin voimassa olevien säädösten perusteella erikseen.

2.7 Valvontatoiminta poikkeusoloissa

Vakavat häiriötilanteet tai poikkeusolot eivät anna välitöntä perustetta lain edellyttämistä onnettomuuksien ehkäisyn tehtävistä poikkeamiselle. Onnettomuuksien ehkäisyn tehtävät toteutetaan kaikissa olosuhteissa mahdollisuuksien mukaan pelastuslain 78 § edellyttämällä tavalla. Tarvittaessa onnettomuuksien ehkäisyn tehtävät priorisoidaan uudelleen päivittämällä valvontasuunnitelma vallitsevan häiriötilanteen edellytyksin. Priorisointi tehdään pääpiirteissään kohdeluokitteluun perustuen. Priorisointiperusteina voivat

lisäksi olla esimerkiksi tarkastusväli, kohteen maantieteellinen sijainti, kohteen toimiala, evakuointitilanteen aikaiset toiminnallisuudet, sekä kohteen merkitsevyys yhteiskunnan turvallisuudelle, huoltovarmuudelle tai maanpuolustukselle.

Priorisointimenettelyssä tuetaan omaehtoista varautumista ja turvallisuusajattelua sellaisten kohteiden osalta, jotka jäävät fyysisten valvontakäyntien ulkopuolelle. Menetelminä käytetään paloturvallisuuden it-searviointia, etävalvontaa, turvallisuuskoulutusta, turvallisuusviestintää, sekä päivystävän palotarkastajan palvelutarjontaa. Tehtävien toteuttamisessa voidaan hyödyntää myös alueen sopimusalokuntaverkostoa siltä osin, kun tehtävä voidaan lakisääteisesti sopimusalokunnalle osoittaa. Pelastustoimen tehtäviin kuuluvat rakentamisen ja maankäytön ohjauksen asiantuntijapalvelut järjestetään priorisointiperiaatteella, vaikkakin vakavissa häiriötilanteissa erilaiset lupaprosessit vähenevät oleellisesti. Onnettomuuksien ehkäisyn asiantuntijaresurssi keskitetään tilanteen niin vaatiessa erityisen vaativiin asiantuntijatehtäviin, valvontatyön muiden toimintatapojen osuutta muulla päällystöllä kasvattaen. Onnettomuuksien ehkäisyn tehtäviä tehdään valmiudellisen tilanteen niin edellyttäessä ylityönä ja/tai työaikajärjestelyä muuttaen.

TAULUKKO 1. VALVONTATOIMINTA POIKKEUSTILANTEESSA	
1. Kriittinen infrastruktuuri	a. Energiantuotannon laitokset b. Vesihuollon laitokset c. Jätehuollon laitokset d. Lääke- ym. tuotantolaitokset e. Elintarviketuotannon laitokset f. Tietoliikennekeskukset g. Virastot, laitokset h. Logistiikan keskittymät i. muut kriittiset toiminnot
2. Väestön siirtoon liittyvät kohteet	a. Häiriötilannekeskukset b. Evakuointikeskukset c. Vastaanotto- ja järjestelypaikat d. Tilapäismajoitukseen varatut kohteet
3. Sosiaali- ja terveystoimen kohteet	a. Erikoissairaanhoidon kohteet (HVA:n määrittämät)

	b. Vaativan laitoshoidon kohteet c. Tilapäiset ja/tai hajautetut toiminnot
4. Kemikaalikohteet	a. UPS-kohteet b. Muut merkittävän riskin kohteet
5. Puolustusteknologian yritykset	a. SALASSAPIDETTÄVÄ TIETO

3. TIETOJEN KÄSITTELY JA SEURANTA

3.1 Valvonnan toteutumisen kirjaaminen

Toteutunutta valvontaa verrataan suunniteltuun. Sekä suunnitellut että toteutuneet tarkastusmäärät kirjataan Pronon onnettomuuksien tilastointikaavakkeisiin. Tilastoinnissa selvitetään myös esim. annetut lausunnot ja muut valvontatoimet sekä valvontaan osoitetut resurssit. On huomattava, että pelastuslaitoksen oma seuranta on Pronon kirjausmenettelyä täsmällisempi, koska seuranta tapahtuu henkilötason tavoitteisiin, ei kuntakohtaisiin jakaumiin verraten. Pronon kirjaustekniikan takia valvonnan toteutumisprosentti poikkeaa todellisesta.

3.2 Luottamuksellisten tietojen käsittely

Pelastuslain 93 §:n mukaan pelastuslaitos saa ylläpitää henkilörekisteriä rakennusten ja muiden kohteiden turvallisuuteen liittyvää valvontatehtävää varten. Henkilötietoja sisältävän tietoa saavat käyttää ainoastaan pelastusviranomaisiksi nimetyt henkilöt työtehtäviinsä liittyen.

3.3 Valvontatietojen käsittely

Palotarkastuspöytäkirjoista ja muista valvontatoimintaan liittyvistä asiakirjoista ei oteta tarpeettomia paperikopioita. Mahdollisesti tarvittavat paperitulosteet tulee säilyttää lukitussa kaapissa. Valvontatoiminnan yhteydessä laaditut muistiinpanot tulee hävittää tietoturvasääntöjen mukaisesti.

Palotarkastuspöytäkirjat tallennetaan Merlot-palotarkastusohjelmaan. Valvontarekisteritiedot tarkastetaan aina tarkastuksen yhteydessä kohteen vastuutarkastajan toimesta ja tarpeettomat tiedot poistetaan. Vanhat tarkastusmerkinnät poistetaan viimeistään kymmenen vuoden kuluttua edellisen merkinnän tekemisestä. Palotarkastusohjelmaan tallennetaan pöytäkirjojen lisäksi myös muut toiminnot kuten neuvonta ja lausunnot.

Pelastuslaitos valmistautuu kansalliseen onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmän käyttöön siirtymiseen.

3.4 Valvontasuunnitelmasta tiedottaminen

Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen valvontasuunnitelma on julkinen. Valvontasuunnitelman sisältö ja perusteet on esitetty Kanta-Hämeen hyvinvointialueen internet-sivuilla, joiden kautta alueen asukkaat ja valvottavien kohteiden edustajat pääsevät tutustumaan sen sisältöön.

4. RESURSSIT JA MITTARIT

Resurssit

Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen kehittämishankkeen (v. 2010–2011) yhtenä tavoitteena oli suunnata käytettävissä olevia henkilöresursseja mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja varmistaa riittävää resurssin osoittaminen onnettomuuksien ehkäisyyn. Edellisten valvontavuosien kokemusten perusteella resurssien kohdentamista tarkennetaan edelleen myös alkavalla valvontakaudella.

Taulukko 2. Valvontatoimintaan tarvittavat henkilöresurssit (v.2025):				
Toiminta	yks./a	h/yks.	h/a	htv:t
Määräaikaiset palotarkastukset (A1-A6)	800	6	4 800	3,1
Ennalta suunnittele mattomat tarkastukset ⁽¹⁾	400	6	2 400	1,5
Asiantuntijapalvelut, asiakirjavalvonta ⁽²⁾	1 000	4	4 000	3,6

Asuinrakennusten tarkastus (työvuorot)	2 400	1,5	3 600	2,3
Palontutkinta	40	20	800	0,7
Valvontatoiminnan kehittäminen ⁽³⁾			1 200	1,0
Yhteensä			19 100	12,2

Keskimääräisenä vuosityöaikana on käytetty 1564 h/a (Tilastokeskus 2020, kuntasektori)

⁽¹⁾ Auditoinnin riskiluvun perusteella tehtävät, ylimääräiset ja erityiset palotarkastukset ym.

⁽²⁾ Lausunnot rakennusvalvonta-, ympäristö-, kaavoitusviranomaisille, yleisötilaisuudet ym.

⁽³⁾ Sisältää mm. tietojärjestelmien ylläpitämisen ja osallistumisen kehittämishankkeisiin

Taulukko 3.

Valvontatoimintaan osoitettavat henkilöresurssit (v.2025):

Virka-asema	Pääasiallinen tehtävä	h:löö	Käytettävät htv:t
Pelastuspäällikkö	Johto- ja kehittäminen, asiantuntijuus	1	0,2
Riskienhallintapäällikkö	Vastuualueen johtaminen, asiantuntijuus	1	0,7
Paloinsinööri, OE	Valvontatoiminnan kehittäminen, asiantuntijapalvelut, valvontatoiminta	4	4,0
Palotarkastaja, OE	Valvontatoiminta, asiantuntijapalvelut	3	3,0
Palomestari, PeTo	Valvontatoiminta	10	1,5
Muu palopäällystö *	Valvontatoiminta	2	0,4
Palomies ja -esimies	Tarkastustoiminta (asuinrakennukset)	123	2,4
Yhteensä			12,2

*) tukipalvelut; paloinsinööri ja palomestari.

Muun onnettomuuksien ehkäisyn (esim. turvallisuusviestintä) resurssit esitetään turvallisuusviestintäsuunnitelmassa.

Mittarit

Valvontatoiminnan mittarit on tarkoitettu seurannan apuvälineiksi. Erilaisten mittareiden avulla voidaan arvioida mm. seuraavia asioita:

- Onko valvonta toteutunut suunnitellulla tavalla?

- Onko valvonta suunnattu tarkoituksenmukaisesti ja mikä on sen vaikuttavuus?
- Miten kohteiden edustajat eli asiakkaat ovat kokeneet valvonnan laadun ja vaikuttavuuden?

Kohde	Kenelle raportoidaan	Taajuus	Raportointivastuu
Valvonnan suuntauksen, laadun ja vaikuttavuuden arviointi	Henkilöstö	Jatkuva	OE- tiimi
Valvonnan toteuma	Turvallisuuslautakunta	TuLan kokoukset	Pelastusjohtaja
Valvonnan toteuma	Pelastusjohtaja	Kolmannesvuosi	Pelastuspäällikkö
Valvonnan toteuma	Johtoryhmä	Kolmannesvuosi	Riskienhallintapäällikkö
Valvonnan toteuma	Henkilöstö	Kolmannesvuosi	Virkavast. lähijohtajat
Valvonnan toteuma	SM, AVI (Pronto)	Vuosi	Pelastuspäällikkö

Mittareina valvontatoiminnan seurannassa käytetään:

- **Suunniteltujen ja toteutuneiden tarkastuksien suhde**

Vuosittain tehdään suunnitelmat eri valvontaluokkiin kuuluvien kohteiden määräaikaisesta valvontatoimista (liite B). Valvontasuoritteiden kokonaistoteuma ilmoitetaan Pronto-tietokannassa ja pelastuslaitoksen vuosikertomuksessa. Turvallisuuslautakuntaa informoidaan valvontasuoritteiden kokonaistoteutumasta myös kesken suunnitelmakauden kolmannesvuosiraporteissa ja lautakunnan kokouksissa.

- **Alueen onnettomuusmäärien kehittyminen**

Onnettomuustilastoista tarkastellaan rakennuspalojen ja rakennuspalovaaran määrien kehittymistä. Vuositilastojen lisäksi tarkastellaan viiden vuoden liukuvaa keskiarvoa, jotta tilastollisen satuman osuus pienenee ja pystytään luotettavammin arvioimaan onnettomuuksien määrän kehittymistä. Tulipalotiheyttä tarkastellaan riskialueittain ja verrattuna koko maan keskiarvoihin.

- **Onnettomuuksien seurausten kehittyminen**

Onnettomuustilastoista (Pronto) tarkastellaan omaisuus- ja henkilövahinkojen kehittymistä. Vuosittilastojen lisäksi tarkastellaan viiden vuoden liukuvaa keskiarvoa, jotta tilastollisen sattuman osuus pienenee ja pystytään luotettavammin arvioimaan onnettomuuksien seurannaisvaikutusten kehittymistä. Kuten aiemmin on todettu, hyvinvointialueella on vuonna 2024 aloitettu hanke, jossa selvitetään kotiin vietävien sote-palveluiden asiakassegmentin suhdetta tulipalojen vaikutuksille altistuneisiin.

- **Auditoivan palotarkastuksen riskiluvun kehittyminen**

Auditoivan palopalotarkastuksen riskilukua ja sen kehittymistä seurataan kohteittain. Riskilukujen keskiarvoa seurataan myös koko laitoksen laajuudessa. Riskiluvun seurannalla arvioidaan valvontatoiminnan vaikutusta kohteiden omatoimisen varautumisen tasoon.

- **Erheellisten paloilmoitusten määrä**

Erheellisten paloilmoitusten määrää tarkastellaan suhteessa automaattisten paloilmoitinlaitteiden määrään ja kehitystä verrataan maan keskiarvoon.

- **Tarkastusseuranta, asiakaspalaute ja valvontatoiminnan itsearviointi**

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella otetaan vuoden 2024 loppupuolella käyttöön asiakaspalautejärjestelmä, jonka myös pelastuslaitos ottaa käyttöönsä. Näin olleen pelastustoimesta kyetään jälleen keräämään valvontakäynteihin kohdistuvaa asiakaspalautetta. Palautteen keräämisen tavoitteena on lisätä osaamista ja asiakasymmärrystä, tuottaa systemaattista ja analysoitua tietoa, sekä parantaa toiminnan laatua asiakkailta saadun tiedon avulla.

- **Valvontatoiminnan seurantamuuttajat / oman toiminnan arviointi**

Oman toiminnan laatua ja kehittymistä seurataan valvontatoiminnan seurantamuuttajien avulla pelastuslaitosten kumppanuushankkeen suositusten mukaisesti. Tehtyjä valvontatoimenpiteitä seurataan oman toimintamme arvioimiseksi ja kehittämiseksi. Kohteiden valvontatoimintaa tarkastellaan kokonaisuutena huomioiden kaikki kirjatut toimenpiteet.

5. KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Kehittämiskohteet 2025

- Pelastuslaitoksen valvontatoiminnan ja turvallisuusviestinnän asiakaspalvelun parantamiseksi otetaan käyttöön puhelinpalvelujärjestelmä. Järjestelmän toimintamalleja sekä käytäntöjä tarkennetaan projektin edetessä.
- Pelastustoimi liittyy käyttämään hyvinvointialueen asiakaspalautejärjestelmää.
- Palontutkinnan ja onnettomuuksien ehkäisyn henkilöstön välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa lisätään.
- Henkilöresurssien tarkoituksenmukaisemman käytön mitoittamiseksi tulisi valvontakohteita kyetä arvioimaan nykyistä tarkemmin. Henkilöresurssia ei ole tähän kehitystyöhön ole osoitettu.
- Pelastuslaitos on nimennyt useamman viranhaltijan osallistumaan kumppanuusverkoston asiantuntijaverkostoihin. Työryhmiin osallistuvat viranhaltijat osallistuvat kansalliseen valvontatoiminnan kehitystyöhön ja jalkauttavat tietoa pelastuslaitoksen henkilöstölle. Yksi OE-henkilöresurssi on oman toimintansa ohessa kiinnitetty vuodeksi Rescue Borealis -harjoituksen valmisteluryhmään.
- Tulevalla valvontakaudella uuden valvontaprosessin käyttöä laajennetaan mahdollisuuksien mukaan. Määräaikaisten valvontakäyntien nykyistä prosessia tarkennetaan vuoden 2024 kokemusten perusteella.
- Valvovan viranomaisen ja valvontakohteiden välistä yhteistyötä kehitetään jatkamalla valvontatyön segmentointia. Segmentoinnilla pyritään muodostamaan sellaisia valvontakokonaisuuksia, joissa kohteiden välillä on niitä toiminnallisesti tai hallinnollisesti yhdistäviä tekijöitä.
- Työvuorojen valvontatoimiin ja niiden vaikuttavuuteen pyritään kiinnittämään enemmän huomioita sekä koulutuksen, että valvonnan laadun suhteen.
- Valvontatoimintaan osoitettuja henkilöresursseja tarkennetaan ja valvontatyöhön käytettyä aikaa tarkennetaan. Tämä edellyttää erillistä resurssivarausta suunnittelutyön alkuvaiheessa.

- Öljylämmityslaitteistojen ja muiden ulkopuolisten valvonta-asiakirjojen käsittelyyn ja kirjaamiseen pelastuslaitoksen tietojärjestelmiin tulisi kiinnittää nykyistä enemmän huomiota. Nykytilanteessa em. pöytäkirjat toimitetaan joko pdf-dokumentteina tai erillisinä paperitulosteina. Näiden skannaaminen ja liittäminen kohteisiin vähentää valvontatyöhön käytettävissä olevia resursseja. Valvontakaudella ulkoisten dokumenttien vastaanotto pyritään ohjaamaan sähköisiin dokumentteihin.
- Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisytyöhön käytettävissä oleva henkilöresurssi tulee saattaa tehtävien edellyttämälle tasolle. Todellinen lisatarve on kolme henkilötyövuotta.
- Toiminnanhallintajärjestelmä (SBM) otetaan tuotantokäyttöön valvontakaudella 2025. Alkuvaiheessa toiminnanhallintajärjestelmää käytetään ensisijaisesti päivystävän palotarkastajan työkaluna. Kokemuksen kertyessä käyttöä laajennetaan kokonaisvaltaisen toiminnan ohjaukseen.
- Palomestareiden osaamisen hyödyntämistä valvontaresurssina kehitetään.

Liiteluettelo

- A. Valvontakohteiden tarkastusvälin määrittäminen
 - A1. Ympäri vuorokautisessa käytössä olevien kohteiden periaatteellinen valvontaväli
 - A2. Opetusrakennusten ja päiväkotien periaatteellinen valvontaväli
 - A3. Kokoon-tumis- ja liiketilojen periaatteellinen valvontaväli
 - A4. Teollisuus- ja varastorakennusten periaatteellinen valvontaväli
 - A5. Maataloustuotantotilojen periaatteellinen valvontaväli
 - A6. Muiden rakennusten periaatteellinen valvontaväli
- B. Määräaikaiset palotarkastukset vuonna 2025

LIITE A. VALVONTAKOhteiden tarkastusvälin määrittäminen

Valvontakohteiden tarkastusvälien periaatteet (taulukot A1-A6) on määrittänyt pelastusjohtajien hallituksen asettama työryhmä. Taulukon harmaa palkki osoittaa suositellut minimi- ja maksimitarkastusvälit. Harmaan palkin numeroarvo kertoo suositellun keskimääräisen tarkastusvälin. (Keskimääräinen tarkastusväli saadaan, kun lasketaan kaikkien ryhmään kuuluvien kohteiden tarkastusvälien keskiarvo.) Kohde voi kuulua useaan ryhmään, esim. varistorakennuksiin taulukossa A4 ja Seveso-kohteisiin taulukossa A6. Tällöin lähtökohtana käytetään pienemmän tarkastusvälin antavaa taulukkoa.

Tarkastusvälin muuttaminen tapauskohtaisesti

Yksittäisen kohteen tarkastusväliä voidaan tarvittaessa lyhentää tai pidentää tapauskohtaisesti. Tarkastusvälin muuttaminen suositellusta voi perustua esim. arvioivassa palotarkastuksessa tehtyihin havaintoihin, jossa otetaan huomioon mm. kohteen turvallisuuskulttuuri, uhatut arvot ja tapahtuneet onnettomuudet tai läheltä piti –tilanteet. Tarkastusvälin muuttaminen on aina perusteltava ja kirjattava palotarkastusohjelmaan. Valvontatyötä tekevän henkilöstön resurssien määrä ei ole peruste valvontavälien muuttamiseksi. Tarkastusvälin muuttamisen perusteena voivat olla mm. seuraavat seikat:

Turvallisuuskulttuuri

- Auditoivan palotarkastuksen riskiluku
- Havaitut puutteet palotarkastuksilla
- Korjausmääräysten toteutuminen
- Pelastussuunnitelma ja sen päivitykset
- Henkilökunnan koulutus ja harjoitukset
- Yrityksen turvallisuuteen liittyvä laatujärjestelmä ja sen jalkautuminen
- Omavalvonnan arviointi
- Asiakkaan sitoutuminen
- Omaehtoinen varautuminen yli lakisääteisen tason

Uhatut arvot

- Kohteen laajuus ja geometrinen monimutkaisuus (operatiivisesti haasteelliset kohteet, monimutkainen paloturvallisuustekniikka)
- YTS-kohteet, kunnan toiminnan kannalta kriittiset kohteet, yhteiskunnallisesti merkittävät kohteet
- Teollisuuden tuotannon toimiala ja palovaarallisuusluokka
- Poikkeuksellinen henkilömäärä
- Ympäristön toiminta, esim. Seveso-kohteen ympärillä sijaitsevat kohteet. On otettava huomioon myös ympäristön riskien muuttuminen.
- Poikkeuksellisessa ympäristössä sijaitsevat kohteet (esim. tärkeällä pohjavesialueella sijaitsevat vaarallisten aineiden kohteet).
- Poistumisturvallisuusselvitys ja sen havainnot, toimintaympäristön muutokset
- Poikkeuksellinen saavutettavuus, palokunnan vaste

Tapahtuneet onnettomuudet tai vastaavat

- Useita viranomaiskäyntejä, poikkeamia, onnettomuuksia, läheltä piti-tilanteita samassa kohteessa tai yksikin sellainen vakava vaaratapahtuma, jonka katsotaan vaikuttavan merkittävästi kohteen turvallisuustasoon.
- Toistuvat erheelliset paloilmoitukset

Liitetaulukko A1. Ympäri vuorokautisessa käytössä olevien kohteiden periaatteellinen valvontaväli									
Palotarkastusten ohjeellinen väli	Rakennus- luokitus 1994	6kk	12kk	24kk	36kk	48kk	60kk	96kk	120kk
A100 Keskussairaalat, muut sairaalat	211,213		12 ⁽¹⁾						
A105 Terveyskeskukset (vuodeosastot)	214		12 ⁽¹⁾						
A110 Terveystieteiden erityislaitokset ja vastaavat (vain päivä- käyttö)	215,219					48			
A115 Vanhainkodit, kehitysvammaisten hoitolaitokset	221,223,229		12 ⁽¹⁾						
A120 Palvelutalot									
• automaattinen sammutuslaite					36 ⁽²⁾				
• ei automaattista sammutuslaitetta			12 ⁽²⁾						
A125 Tuettu asuminen, senioritalot ja vastaavat	239			24 ⁽²⁾					
30 Lasten- ja koulukodit, vankilat, ympärivuorokautiset päiväko- dit	222			24					
Vankilat	241		12		36 ⁽³⁾				
Ympäri vuorokautiset päiväkodit	239			24					
Vastaanottokeskukset ja hätämajoitustilat			12						
A135 Hotellit, loma-, lepo- ja virkistyskodit, muut majoitusliike- rakennukset	121,123,129			24					
A140 Vuokrattavat lomamökit ja -osakkeet	124					48 ⁽⁴⁾		96	
Leirintäalueet						48 ⁽⁵⁾			
A145 Asuntolat, muut asuntolarakennukset	131,139						60		
⁽¹⁾ Tarkastusväli on tiheämpi, mikäli kohteessa ei ole automaattista sammutuslaitteistoa ⁽²⁾ Tarkastusväliä voidaan tarkentaa poistumisturvallisuusselvityksen päivittämisen yhteydessä (3 v. välein) ⁽³⁾ Avovankilat ⁽⁴⁾ Yritystoiminta, välitysfirmit ⁽⁵⁾ Tähtiluokittelu ohjaa tarkastusvälejä									

Liitetaulukko A2. Opetusrakennusten ja päiväkotien periaatteellinen valvontaväli									
Palotarkastusten ohjeellinen väli	Rakennus- luokitus 1994	6kk	12kk	24kk	36kk	48kk	60kk	96kk	120kk
A200 Päiväkoti	231								
• alle 25 paikkaa							60		
• 25–100 paikkaa					36				
• yli 100 paikkaa				24					
A205 Yleissivistävät oppilaitokset	511		12						
A210 Keskiasteen oppilaitokset	521			24					
A215 Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset	531,532					48			
A220 Muut opetusrakennukset, mm. kansanopistot yms.	541,549						60		

Liitetaulukko A3. Kokoontumis- ja liiketilojen palotarkastusten periaatteellinen valvontaväli									
Palotarkastusten ohjeellinen väli	Rakennus- luokitus 1994	6kk	12kk	24kk	36kk	48kk	60kk	96kk	120kk
A300 Liike- ja tavaratalot, myymälähallit, kauppakeskukset									
• alle 400 m ²	111,112,119								120
• 400-2499m ²	111,112,119					48			
• 2500-9999m ²	111,112,119			24					
• 10 000 m ² tai enemmän	111,112,119		12						
A305 Anniskeluravintolat									
• alle 50 asiakaspaikkaa	141							96	
• 50-500 asiakaspaikkaa	141				36				
• yli 500 asiakaspaikkaa	141		12						
A310 Ruokaravintolat ⁽¹⁾									120
A315 Teatteri- ja konserttirakennukset	311,312								
• paikkaluku max 300						48			
• paikkaluku yli 300			12						
A320 Kirjasto-, museo- ja näyttelyhallirakennukset	322,323,324								
• Kirjastot ja museot							60		
• Näyttelyhallit				24					
A325 Uskonnollisten yhteisöjen rakennukset	341,342,349					48 ⁽²⁾			
A330 Muut kokoontumisrakennukset, kuten seura- ja kerhokennukset sekä urheilu- ja kuntoilurakennukset	331,351,352,353, 354,359,369						60		
A335 Liikenteen rakennukset	161,162,163,164, 169								
• lentoterminalit ja maanalaiset liikenneasemat	161		12						
• muut liikenteen rakennukset ⁽³⁾	162,163,164,169						60		
⁽¹⁾ Kohteella voi olla anniskelulupa, mutta toiminta painottunut lounas- tai päivällisruokailuun ⁽²⁾ Tilan sallittu maksimihenkilömäärä voi vaikuttaa tarkastusväliin ⁽³⁾ Esim. maanalaiset pysäköintitilat, ei yksittäiset autokatokset									

Liitetaulukko A4. Teollisuus- ja varastorakennusten periaatteellinen tarkastusväli								
Palotarkastusten ohjeellinen väli	Rakennus- luokitus 1994	12kk	24kk	36kk	48kk	60kk	96kk	120kk
A400 Energiantuotannon rakennukset	611,613							
• alle 1000 m ²						60		
• 1000 m ² tai enemmän			24					
A405 Infrastruktuurin kannalta merkittävät ⁽¹⁾		12						
A410 Teollisuushallit ja muut teollisuusrakennukset	691,699							
• alle 1000 m ²						60		
• 1000-4999m ²			24					
• yli 5000 m ²		12						
A415 Teollisuus- ja pienteollisuustalot	692							
• alle 1000 m ²								120
• 1000 m ² tai enemmän			24					
A420 Varastorakennukset ⁽²⁾								
• alle 1000 m ²	711,712,719							120
• 1000-9999m ²	711,712,719				48			
• 10 000m ² tai enemmän	711,712,719		24					
⁽¹⁾ Myös muut kuin energiahuollon kannalta merkittävät kohteet, kuten kaukolämpö, vesihuolto, maakaasu, ICT jne. Myös YTS-kohteet huomioitava (varmuusvarastot jne.)								
⁽²⁾ Palovaarallisuusluokka otettava huomioon								

Liitetaulukko A5. Maataloustuotantotilojen periaatteellinen valvontaväli									
Palotarkastusten ohjeellinen väli	Rakennus- luokitus 1994	6kk	12kk	24kk	36kk	48kk	60kk	96kk	120kk
A500 Kohteella on aluehallintoviranomaisen ympäristölupa	811,819		12						
A505 Kohteella on kunnan ympäristölupa (alempi raja)							60		
A 510 Erilliset viljankuivaamorakennukset ⁽¹⁾ Muut maataloustuotantorakennukset ⁽²⁾	819,892,893,899				36		60		
⁽¹⁾ Jos kohde ei ole osa aluehallintoviranomaisen tai kunnan ympäristölupaan liittyvää toimintaa, vaan esim. kyläyhteisön yhteinen viljankuivaamo, tarkastusvälin lähtökohta on 36 kk. Yksittäisen viljelijän käytössä olevan pienen viljankuivaamon tarkastusvälin lähtökohta on 60 kk, käyttöaste tihentää tai harventaa tarkastusväliä. Erillisissä viljankuivaamoissa valvontamuotona käytetään pääsääntöisesti paloturvallisuuden itsearviointia ⁽²⁾ Muiden maataloustuotantorakennusten (rakennusluokitus 892,893,899) tarkastusväli määritellään tapauskohtaisesti.									

Liitetaulukko A6. Muiden rakennusten periaatteellinen valvontaväli									
Palotarkastusten ohjeellinen väli	Rakennus- luokitus 1994	6kk	12kk	24kk	36kk	48kk	60kk	96kk	120kk
A600 Toimistot ja työpaikkatilat	151								120
A605 Palo- ja pelastustoimen rakennukset	721,722,729						60		
A610 Rakennus ei kuulu mihinkään muuhun ryhmään, mutta on kytketty hätäkeskukseen ⁽¹⁾							60		
A615 Palo- ja räjähdysvaaralliset									
• kylmä jakeluasema, ei rakennuksia					36				
• jakeluasemat, esim. liikennemyymälät				24					
A620 Seveso-kohteet ja muut vastaavat									
• turvallisuusselvityslaitos			12						
• toimintaperiaatelaitos			12						
• lupalaitos				24					
• ilmoituslaitos					36				
• kemikaaliratapihat ja satamien vaarallisten aineiden kentät, maaliikenteen logistiikkakeskukset ⁽²⁾			12						
A625 Turvetuotantoalueet			12						
A630 Kulttuurihistoriallinen rakennus ⁽³⁾		Tapauskohtainen harkinta							
A635 Muut rakennukset ja kohteet ⁽⁴⁾	999	Tapauskohtainen harkinta							

⁽¹⁾ Esim. automaattisella paloilmioittimella varustetut autohallit

⁽²⁾ Trafi on määritellyt kemikaaliratapihat. Logistiikkakeskusten ja maaliikenneterminaalien tarkastusväliä määriteltäessä on huomioitava ainakin toiminnan laajuus ja mahdollisten vaarallisten aineiden osuus tavaravirrasta

⁽³⁾ Kulttuurihistoriallisesti tärkeiden kohteiden määrittelyssä hyödynnetään Museoviraston vuonna 2012 laatimaa Haag-listaa valtakunnallisesti tärkeistä kohteista.

⁽⁴⁾ Esim. kaivokset, maanalainen rakentaminen

LIITE B. MÄÄRÄAIKAISET PALOTARKASTUKSET VUONNA 2025

Kohde	Kohteita yhteensä [kpl]	Vuonna 2025 toteutettavaksi suunniteltujen tarkastusten arvioitu määrä [kpl] ⁽²⁾
A1. Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet	307	105
A2. Opetusrakennukset ja päiväkodit	210	66
A3. Kokoon-tumis- ja liiketilat	765	135
A4. Teollisuus- ja varastorakennukset	787	128
A5. Maatalousrakennukset	543	107
A6. Muut kohteet	835	44
A1-A6 Yhteensä	3447	585
Asunnot (pl. vapaa-ajanasunnot)	48395	3250
Muu suunnittele-maton valvontatoiminta ⁽¹⁾	⁽¹⁾ Lukumäärät arvioita perustuen aiempiin vuosiin	300
Asiantuntijapalvelut ja asiakirjavalvonta, yleisötilaisuudet ⁽¹⁾	⁽¹⁾ Lukumäärät arvioita perustuen aiempiin vuosiin	1000
Valvontakäynnit toteutetaan kohteen toiminnan perusteella. Kohteen toiminnan ollessa päättynyt ei valvontakäyntiä kirjata ⁽²⁾		

Asuin- ja vapaa-ajan rakennusten palotarkastuksien kohdentaminen vuonna 2025

Valvontatapa	Valvottavien kohteiden määrä	Valvottavat alueet / huomiotavaa
Paloturvallisuuden itsearviointilomake	2 500	Yhden asunnon asuinkiinteistöt, maantieteelliset valvonta-alueet
Valvontakäynnit	250	Pelastussuunnitelmavelvolliset asuinkiinteistöt, joissa ei muuta valvonnan kohdetta
Erilliset riskikohteet	250	Kohteiden määrittely omavalvonnan perusteella, ilmoitukset muilta viranomaisilta (pelastuslaki 42 §)
	sis. itsearviointiin	Taloyhtiöt, operatiivisten toimintamahdollisuuksien kartoitus (esim. pelastustiet)
YHTEENSÄ	3250	